हाड आणि मणक्याच्या टीबीचे उपचार

तुमची टीबीची औषधे — आणि पूर्ण कोर्स का आवश्यक आहे

तुमचे उपचार: .... **रोज किती गोळ्या:** ....
एकूण किती काळ: .... (हाड आणि मणक्याच्या टीबीमध्ये साधारणपणे सुमारे 12 महिने)

घेण्याची पद्धत

- **सर्व गोळ्या एकत्र, दिवसातून एकदा, उपाशीपोटी** — नाश्त्याच्या एक तास आधी.
- **दररोज एकाच वेळी.** मोबाईलमध्ये अलार्म लावा.
- **पायरिडॉक्सिन (व्हिटॅमिन बी6)** ची गोळी रोज घ्या. त्यामुळे हातापायांत मुंग्या आणि बधिरपणा येत नाही.
- ही औषधे सरकारी डॉट्स (DOTS) केंद्रातून **मोफत** मिळतात. नाव नोंदवण्यास आम्ही मदत करू.

बरे वाटते म्हणून औषध कधीही बंद करू नका

काही आठवड्यांतच तुम्हाला बरे वाटू लागेल — संसर्ग संपण्याच्या खूप आधी. हाडाच्या टीबीला जवळपास वर्षभराचे उपचार लागतात कारण जंतू मृत हाडात आणि पूमध्ये लपून राहतात, जिथे औषध हळू पोहोचते.

मध्येच औषध सोडल्यानेच टीबी औषधांना दाद न देणारी (resistant) बनते. अशा टीबीचे उपचार खूप कठीण, खूप लांब आणि जास्त त्रासदायक असतात. कोणत्याही कारणाने औषध घेण्यात अडचण येत असल्यास आमच्याशी बोला — गुपचूप बंद करू नका.

लघवी नारिंगी होणे सामान्य आहे

एका औषधामुळे (rifampicin) लघवी, अश्रू आणि घाम नारिंगी-लाल होतात. हे पूर्णपणे निरुपद्रवी आहे. त्यामुळे कॉन्टॅक्ट लेन्स आणि फिकट रंगाच्या कपड्यांवर डाग पडू शकतो.

दुसरे कोणतेही औषध घेण्यापूर्वी सांगा की तुम्ही टीबीचे उपचार घेत आहात

या गोळ्या अनेक औषधांचा परिणाम कमी करतात, ज्यात **गर्भनिरोधक गोळ्या** आणि रक्त पातळ करण्याची औषधे येतात. उपचारादरम्यान गर्भनिरोधक गोळीवर विसंबून राहण्यापूर्वी आमच्याशी बोला.

या गोष्टींसाठी लगेच संपर्क करा

डोळे पिवळे होणे किंवा लघवी गडद होणे · सतत उलट्या किंवा भूक न लागणे · तीव्र पोटदुखी · **दिसण्यात कोणताही बदल किंवा रंग ओळखण्यात अडचण** · हातापायांत बधिरपणा किंवा जळजळ · अंगावर पुरळ · सांधेदुखी